

گزیده آرای داوری مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

جلد سوم (۱۳۹۵-۱۳۹۳)

به اهتمام
دکتر محسن محبی

مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

تهران - ۱۳۹۶

سرشناسه	: محسن، محسن، ۱۳۳۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: گزیده آرای داورى مركز داورى اتقاق بازرگانى ايران جلد سوم (۱۳۹۵ - ۱۳۹۳) به
مشخصات نشر	: اهتمام محسن محبى تهران: مؤسسه مطالعات و پژوهشهاى حقوقى شهر دانش، مركز داورى اتقاق بازرگانى و صنايع و معادن ايران، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهرى	: ۴۱۲ ص.
فروست	: داورى، ۵.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۴-۰۹۲-۱
وضعيت فهرست نویسى	: فبا
یادداشت	: ناشر كتاب حاضر را جلد سوم كتاب "گزیده آراء داورى مركز داورى اتقاق ايران (۱۳۸۳ - ۱۳۸۷) به اهتمام..." در نظر گرفته است.
یادداشت	: نمایه
عنوان ديگر	: گزیده آراء داورى مركز داورى اتقاق ايران (۱۳۸۷-۱۳۸۳) به اهتمام...
موضوع	: رويه قضائى - ايران
موضوع	: Jurisprudence - Iran
شناسه افزوده	: مركز داورى اتقاق ايران
رده بندى كنگره	: ۳۴۹/۵۵ : ۱۳۹۶ : ۳۴۹/۵۵ : KMHF۴۰۰/۳۰۳۰۳
رده بندى ديوبى	: ۳۴۹/۵۵
شماره كتابشناسى ملي	: ۴۶۶۱۹۲۵

با مراجعه به فروگاه اینترنتی شهردانش از مزایای خرید آنلاین و تخفیف ویژه برخوردار شوید

www.shahredanesi.com

عنوان : گزیده آرای داورى مركز داورى اتقاق بازرگانى ايران، جلد سوم
(۱۳۹۵-۱۳۹۳)

به اهتمام : دکتر محسن محبى

ناشر : مؤسسه مطالعات و پژوهشهاى حقوقى شهر دانش

نوبت چاپ : اول

تاریخ چاپ : ۱۳۹۶

شمارگان : ۱۰۰۰

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۴-۰۹۲-۱

شابک دوره : ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۷-۰۹-۲

بهاء : ۳۳,۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

تهران - خیابان کریم خان زند - خیابان سنایی - خیابان نهم - خیابان گیلان - پلاک ۵

کد پستی ۱۵۸۵۷۴۳۱۱ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵/۴۵۳۹ تلفن: ۸۸۱۱۵۸۱ نمابر: ۸۸۱۱۵۸۰

Website: <http://www.sdil.ac.ir> Email: publication@sdil.ac.ir

سخن ناشر

توسعه ادبیات حقوقی در هر کشور، نقش مهمی در پیشرفت نظام حقوقی آن کشور ایفا می‌نماید. از بshmندان و پژوهشگران دنیای بیکران حقوق، که شیفته نظم‌اند و سرباز عدالت، آوزده علمی و تجربیات عملی خویش را به جامعه حقوقی عرضه می‌دارند تا بتوانند در تثبیت و ترمیر نظم اجتماعی و استقرار عدالت و اصلاح و پیشرفت کشور سهیم گردند.

قانونگذار فهیم و آگاه، سچگاه در مقام تهیه پیش‌نویس و مهیا شدن جهت وضع قانون، خود را بی‌نیاز از ادبیات و دکتربن حقوقی کشور و مشورت با خبرگان نخواهد یافت، و هیچگاه مصوبات قبلی خویش را دائمی و مصون از نقد و اصلاح قلمداد نخواهد نمود. قضات متخصص و عدالت‌ساز در نقد علمی و منصفانه آرای خود را مایه تکامل و پیشرفت می‌دانند.

دانشکده‌های حقوق که به مأموریت خطیر تربیت تلمات، وکلا، مشاوران حقوقی، سردفتران، پژوهشگران، و اساتید حقوق و فقه همت می‌کنند علاوه بر اینکه از آموزه‌های علمی و قضایی کشور بسیار بهره می‌برند متقابلاً رسالت مهمی در غنی‌سازی ادبیات و دکتربن حقوقی کشور برعهده دارند.

کشور ایران به ویژه در دو دهه اخیر پیشرفت قابل توجهی در توسعه کمی ادبیات حقوقی کشور را شاهد بوده است. تعداد کتب و نشریات حقوقی منتشره در کشور طی بیست سال اخیر، به نسبت گذشته به مراتب افزایش یافته است. این دستاورد را باید به فال نیک گرفت و امیدوار بود که این پیشرفت کمی به همین میزان با توسعه‌ای کیفی در بارور شدن دکتربن حقوقی مورد نیاز کشور همراه باشد و با احترام به حقوق مالکیت فکری دیگران انتشار یابد.

انتشارات مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهردانش که همواره سعی داشته است علاوه بر انتشار آثار حاصل از تحقیقات پژوهشکده حقوق، به صورتی هدفمند و با ارزیابی علمی به گزینش و چاپ و انتشار کتابهای حقوقی در حوزه‌ها و موضوعات مورد نیاز جامعه حقوقی کشور مبادرت ورزد، زحمات جناب آقای دکتر محسن محبی در گردآوری کتاب «گزیده آرای داوری مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران» را ارج نهاده، امیدوار است این کتاب مورد استقبال جامعه حقوقی کشور و مورد استفاده متولیان امر قرار گیرد.

وحید اشتیاق

www.ketab.ir

فهرست

- مقدمه دبیرکل مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران..... ۱۳
- نحوه استفاده از خدمات مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران..... ۱۷
- بخش اول: آراء داوری واحد..... ۱۹
- ۱..... ۲۱

شماره رأی: ۳۶/د/۹۳/۱۸/۳۴۸

تاریخ صدور رأی: ۶ بهمن ماه ۱۳۹۳

اصل ۱۳۹ قانون اساسی؛ اصل عمومی و دولتی؛ استقلال شرط داوری؛
استرداد سند؛ ابطال سند رسمی؛ سرکشی دولتی؛ امور تصدی گری

- ۲..... ۴۱

شماره رأی: ۳۶/د/۹۳/۴۳/۳۵۲

تاریخ صدور رأی: ۳۱ فروردین ماه ۱۴۰۱

فروش مال غیر و تحصیل مال نامشروع؛ فورس مازور؛ منع دارا شدن
غیرعادلانه؛ قاعده لاضرر؛ عرف تجاری؛ مطالبه خسارت تأخیر مادی؛ اصل
وفای به عهد

- ۳..... ۸۱

شماره رأی: ۳۶/د/۹۴/۱۳/۳۸۲

تاریخ صدور رأی: ۷ دی ماه ۱۳۹۴

بارگیری؛ مسئولیت تضامنی؛ تسبیب؛ حق فسخ؛ خسارت

- ۴..... ۸۸

۸. گزیده آرای داوری مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران (جلد سوم)

شماره رأی: ۳۶/د/۹۴/۲۱/۳۸۸

تاریخ صدور رأی: ۱۷ اسفند ماه ۱۳۹۴

پیش‌پرداخت؛ نرخ روز؛ جبران خسارت؛ بارنامه؛ روابط تجاری؛ عرف تجاری؛ اماره مدیونیت

۱۰۳..... ۵

شماره رأی: ۳۶/د/۹۳/۶/۳۸۹

تاریخ صدور رأی: ۲۲ اسفند ماه ۱۳۹۴

شور موقت؛ اظهارنامه گمرکی؛ خسارت تأخیر تأدیه؛ کاهش ارزش پول؛ قاعده ۹۰؛ عرف تجاری؛ قانون حاکم؛ تعارض قوانین؛ استفاده نامشروع

۱۳۴..... ۶

شماره رأی: ۳۶/د/۹۴/۲۷/۳۹۰

تاریخ صدور رأی: ۲۴ اسفند ماه ۱۳۹۴

اموال عمومی و دولتی؛ اصل ۲۹ قانون اساسی؛ مؤسسات دولتی؛ اوراق بهادار؛ خسارت تأخیر؛ عدم تسلیم تهر؛ تحریم

۱۴۶..... ۷

Award No: 36/D/94/14/391

Date: 13.March. 2016

Delayed Payment, UNIDROIT Principles, Commercial Relationships, Good Faith, Average Rate, Short-term Lending Rate, Running Date of Calculation, Simple Interest Rate

۱۵۴..... ۸

شماره رأی: ۳۶/د/۹۳/۵۲/۳۹۵

تاریخ صدور رأی: ۱ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵

ضمانت؛ عیب ظاهر؛ عیب اساسی؛ حق فسخ؛ هزینه بازرسی؛ اجرای احکام؛ انبارداری

۱۶۱..... ۹

شماره رأی: ۳۶/د/۹۴/۱۶/۴۰۰

تاریخ صدور رأی: ۲۳ تیر ماه ۱۳۹۵

علامت تجاری؛ خسارت قانونی؛ استرداد ثمن؛ انقضاء؛ عقد معاوضی؛ حق فسخ

۱۸۱..... ۱۰

شماره رأی: ۳۶/د/۹۴/۵۳/۴۰۲

تاریخ صدور رأی: ۲۴ مرداد ماه ۱۳۹۵

پیمانکاری؛ مناقصه؛ صورت وضعیت؛ شرایط عمومی پیمان؛ تعلیق؛ فسخ توانایی اقاله پیمان؛ هیئت حل اختلاف

۲۰۱..... ۱۱

شماره رأی: ۳۷/د/۹۴/۶۷/۴۱۵

تاریخ صدور رأی: ۲۲ آبان ماه ۱۳۹۵

حکمت و تعیین حجم (Adjudicator)؛ پیمانکاری؛ خسارت تأخیر؛ تعدیل قیمت؛ شرط داوری دولای؛ شرایط عمومی و خصوصی پیمان؛ قانون حاکم؛ اصل ۱۳۹ قانون اساسی

۲۳۸..... ۱۲

شماره رأی: ۳۷/د/۹۴/۳۱/۴۲۱

تاریخ صدور رأی: ۱۷ آذر ماه ۱۳۹۵

ماهیت بین‌المللی یا داخلی دعوی؛ تشخیص سمت اصحاب دعوی؛ تفسیر قرارداد بر اساس ماهیت موضوع دعوی در قراردادهای سابق و لاحق؛ مفهوم تراضی مصرح در بند یک ماده ۲۹۲ قانون مدنی در باب تعدیل تعهد؛ استصحاب عدم تبدیل تعهد؛ استصحاب بقای تعهد اصلی؛ مالکیت ما فی الذمه؛ تبدیل تعهد؛ تهاتر

بخش دوم: آراء هیئت داوران ۲۴۹

۲۵۱..... ۱۳

شماره رأی: ۳۷/د/۹۳/۳۷/۳۹۴

تاریخ صدور رأی: ۳۱ فروردین ماه ۱۳۹۵

بارنامه؛ دمو راژ؛ عرف تجاری؛ قانون حاکم؛ اعتبار اسنادی؛ حق حبس؛
تقصیر؛ ارزیابی

۳۰۰ ۱۴

شماره رأی: ۳۶/د/۹۴/۶۸/۳۹۳

تاریخ صدور رأی: ۳۱ فروردین ماه ۱۳۹۵

مالیات بر ارزش افزوده؛ اعتبار اسنادی؛ اظهارنامه مالیاتی؛ قواعد آمره؛ ادله
و ابدا اعتبار؛ ارزش افزوده فاکتور؛ هزینه حمل

۳۰۹ رأی تصحیح

شماره رأی: ۳۶/د/۹۴/۶۸/۳۹۳/ت

تاریخ صدور: ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵

۳۱۰ ۱۵

شماره رأی: ۳۶/د/۹۳/۳۲/۳۹۸

تاریخ صدور: ۲۱ تیر ماه ۱۳۹۵

مزایده؛ نظریه کارشناسی؛ حمل و نقل؛ احوال عمومی و دولتی؛ اصل ۱۳۹
قانون اساسی؛ مناقصه؛ خیار غبن؛ عدم انجام تعهد؛ عرف؛ صنعت ربلی؛
ضمانت؛ وجه التزام؛ نرخ روز

۳۴۰ نظر مخالف

مربوط به رأی: ۳۶/د/۹۳/۳۲/۳۹۸

۳۴۷ ۱۶

شماره رأی: ۳۶/د/۹۳/۴۹/۴۰۴

تاریخ صدور: ۲۳ شهریور ماه ۱۳۹۵

پیاده سازی تکنولوژی؛ انتقال تکنولوژی؛ انحلال قرارداد؛ حق اختراع؛
خسارت تأخیر تأدیه؛ غبن لحادث

۳۸۰ ۱۷

شماره رأی: ۳۶/د/۹۴/۳۶/۴۰۵

تاریخ صدور رأی داوری: ۲۹ شهریور ماه ۱۳۹۵

تخلف قراردادی؛ خسارت معنوی؛ رقابت؛ قواعد آمره؛ شهرت تجاری؛
تنفیذ عمل فضولی؛ بازاریابی الکترونیکی؛ فروش الکترونیکی؛ قرارداد
رازداری

نظر مخالف..... ۳۹۲

مربوط به رأی: ۳۶/د/۹۴/۳۶/۴۰۵

نمایه ها..... ۳۹۵

نمایه نام داران..... ۳۹۷

نمایه موضوعی..... ۳۹۹

نمایه ارجاع به قوانین و راد..... ۴۰۵

مقدمه دبیر کل مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

اهل نظر در این نکته متفق القول اند که مهم ترین چاره این همه ازدحام دعاوی در دادگستری تریب به ۱۱۵ پرونده در سال) ترویج و گسترش داوری است. استفاده از شیوه داری خصوصاً در حل و فصل دعاوی تجاری و اقتصادی، موجب روان سازی فعالیت های نگاه داری قضا، بهبود محیط کسب و کار و بالاخره ارتقای جایگاه حقوقی کشور در عرصه بین المللی می شود. این امتیاز داوری، تا جایی که به دعاوی تجاری بین المللی مرتبط می شود و چندان است زیرا در دعاوی داخلی، شیوه داوری جایگزین و بدیل رسیدگی قضایی دادگاه ها است اما در دعاوی بین المللی، داوری در واقع شیوه منحصر به فرد حل و فصل اختلافات تجاری است، زیرا در عرصه بین المللی هنوز هیچ مرجع یا دادگاه بین المللی با صلاحیت عام وجود ندارد تا داوری، جانشین آن گردد. همین جا این نکته را روشن کنیم که منظور ما از «داوری» همانا داوری حرفه ای است، که جانشین رسیدگی قضایی و حقوقی در دادگاه است. داوری در این معنی حرفه ای و خاص البته با کدخداهایی و ریش سفیدی میان دیگران، و امثال آن - که از دیرباز وجود داشته و در جای خود مفید هم هست - تفاوت های زیادی دارد.

خوشبختانه نهاد داوری در معنایی که گفتیم، همواره مورد حمایت قانون بوده است. هم در قانون آیین دادرسی مدنی سابق مصوب ۱۳۱۸ و هم در قانون حمایت از داوری مصوب ۱۳۷۹ مبحث خاصی به داوری اختصاص یافته و احکام و مقررات داوری به تفصیل بیان شده است. در زمینه داوری بین المللی نیز در سال ۱۳۷۶ قانون خاصی به نام قانون داوری تجاری بین المللی با اقتباس از قانون نمونه داوری آنسیترال (۱۹۸۵) به تصویب رسیده است. افزون بر این، جمهوری اسلامی ایران از سال ۱۳۸۱ به کنوانسیون نیویورک درباره اجرای احکام داوری خارجی ملحق گردیده است و زمینه حقوقی لازم برای شناسایی و اجرای آراء داوری خارجی در ایران و بالعکس فراهم گردیده است.

آخرین تحول در این زمینه در بهمن ماه سال ۱۳۸۰ رخ داده که قانون اساسنامه مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و برای اولین بار داوری سازمانی وارد حقوق ایران شد و یک سازمان رسمی و تخصصی داوری در کنار اتاق بازرگانی ایران تأسیس گردیده است.

مهم‌ترین امتیاز سازمان‌های داوری مانند مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران «پیش‌بینی‌پذیری» جریان رسیدگی و داوری است. مهم‌ترین عناصر این «پیش‌بینی‌پذیری» عبارت است از اول، ساز و کار رسیدگی به دعوی و قواعد یا آیین داوری که مرکز داوری هنگام رسیدگی به دعاوی اجرا می‌کند، و دوم، کارنامه مرکز داوری که در آراء داوری آن منعکس است.

در مورد قواعد داوری مرکز داوری، این قواعد برای نخستین بار در حقوق ایران برای انجام داوری‌های سازمانی تنظیم شده و حاوی نوآوری‌هایی مانند: داوری‌های چندجانبه (ماده ۱۵)، رسیدگی به جرح داور (ماده ۲۴)، صلاحیت داور برای رسیدگی به صلاحیت خود (ماده ۱۰)، دستور موقت (ماده ۳۵)، قرارنامه داوری (۳۹-۴۰) و نیز تشکیل یک «دیوان داوری» مرکز داوری از حقوقدانان و مدیران تجاری برجسته برای رسیدگی به ایراد صلاحیت در ابتدای جریان داوری، رسیدگی به جرح داوران (ماده ۲۴) و نیز برای بررسی پیش‌نویس رأی داور (از لحاظ شکلی) در دعاوی مهم و بزرگ (ماده ۵۳ قواعد داوری مرکز - فصل پنجم آیین‌نامه تشکیلات مرکز) است.

هزینه‌های داوری در مرکز داوری نیز مطابق جدول ضمیمه «آیین‌نامه هزینه‌های داوری» محاسبه و تعیین می‌شود که پرداخت آن بالمناصفه بین طرفین است. در مورد آراء داوری مرکز نیز، نگاهی به آراء صادرشده نشان می‌دهد که آراء داوری صادره در مرکز هم از نظر شکلی و هم از لحاظ استدلال و نتیجه‌های ماهوی، از استحکام و اتقان حقوقی برخوردارند و نقش و سهم مهمی در گسترش و غنی کردن «حقوق و رویه داوری» ایران دارند. به موجب بررسی آماری انجام‌شده، خوشبختانه قضات محترم دادگاه‌ها جایگاه ویژه‌ای برای آراء داوری مرکز داوری قائلند و جز در چند مورد معدود، تا به حال آراء داوری مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران ابطال نشده است. این سرمایه، دستاورد کمی نیست و مرهون دو امر است: یکی مقررات و قواعد داوری نسبتاً جامعی که در مرکز داوری وجود دارد و رسیدگی داوری را قاعده‌مند و

پیش‌بینی‌پذیر نموده است، و دوم دقت و تخصص داورانی است که با مرکز داوری کار می‌کنند.

باری، سازمان‌های داوری نقش مهمی در ترویج داوری دارند. کار سازمان‌های داوری را می‌توان در نحوه نظارت و مدیریت جریان داوری و به ویژه در رویه عملی و آرای داوری آنها مشاهده کرد. آراء داوری در سازمان‌های تخصصی داوری، نقش بی‌بدیلی در گسترش داوری و در تعمیق مبانی نظری داوری دارند. وانگهی، آراء و رویه داوری، همانند رویه قضایی یکی از منابع حقوق و رویه داوری به شمار می‌رود و بستر ساز بسیاری از تحولات داوری داخلی یا بین‌المللی است.

جلد اول و دوم گزیده آراء داوری مرکز، چند سال قبل منتشر شد که با استقبال وسیع مواجه گردید. بارها به چاپ رسید و اینک، جلد سوم آن منتشر می‌شود. در این مجموعه، سعی شده آرائی از کتاب روند که حاوی مباحث حقوقی یا تجاری مهم یا متضمن نکته‌ای در تحول حقوق و رویه داوری باشند، استنباط حقوقی و شیوه استدلال و نگارش هریک از صادرکنندگان آراء را می‌توان در متن رأی مشاهده نمود. اما یک نکته در همه آراء مشترک است و آن در داوران مرکز در رسیدگی و صدور رأی و پرداختن به جزئیات امر (صلاحیت - ماهیت) و اتصال در شرح مباحث و نکات حقوقی پرونده است. این رویه در صدور رأی داوری پرداختن به جزئیات و مفصل‌نویسی کمابیش بی‌سابقه است و موجب پیشبرد و تحول حقوق و رویه داوری در ایران شده و حتی رفته‌رفته در آراء محاکم دادگستری نیز ملاحظاتی از آن را مشاهده کرد. فایده مهم دیگر انتشار آراء داوری آن است که آراء داوران در اختیار اساتید و فضلا و محافل دانشگاهی و خصوصاً دانشکده‌های حقوق قرار می‌گیرد و باب نقد و بررسی گشوده می‌شود.

جمع‌آوری و طبقه‌بندی، تهیه نمایه موضوعی آراء و بازخوانی آراء داوری که در این مجموعه گرد آمده، ثمره تلاش و همت همکاران اینجانب در مرکز داوری، حقوقدان و پژوهشگر جوان سرکار خانم فرشته شیخوند، جناب آقای ایمان شفیعی و جناب آقای علی علیدادی است که همین جا لازم است از زحمات ایشان سپاسگزاری شود. دوست

و همکار ارجمندم جناب آقای دکتر سید قاسم زمانی در مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهر دانش و به ویژه جناب آقای دکتر وحید اشتیاق، نهایت همکاری و حسن سلیقه را در چاپ و انتشار این مجموعه به کار گرفتند. از ایشان نیز ممنونم.

بهمن ماه ۱۳۹۵

محسن محبی

www.ketab.ir